

NOCTURNES IEPER VZW PRESENTEERT:
THEATERWANDELINGEN IN & ROND IEPER

IEPER *te paard*

JULI 2026

vr 3 za 4 vr 10 za 11 vr 17 za 18 za 19 ma 20

vr 24 za 25 vr 31

AUGUSTUS 2026

za 1 vr 14 za 15 vr 21 za 22

€ 54,00/pers.

(hapjes, warme maaltijd & consumptie inbegrepen)

vrijdag: 19.00 - 19.30 - 20.00 - 20.30 - 21.00 uur

zaterdag: 18.00 - 18.30 - 19.00 - 19.30 - 20.00 - 20.30 uur

zondag: 18.00 - 18.30 - 19.00 - 19.30 - 20.00 - 20.30 uur

maandag: 18.00 - 18.30 - 19.00 - 19.30 - 20.00 - 20.30 uur

NOCTURNES IEPER

VOORWOORD

17DE EDITIE THEATERWANDELINGEN IN EN ROND DE VESTINGSTAD IEPER

Met het thema 'leper te paard' zijn we aan de 17de editie van onze theaterwandelingen toe. Deze Nocturnes-editie brengt de vergeten, maar bepalende periode tussen 1847 en 1914 tot leven, waarin paarden het kloppend hart en de stille motor van de stad leper vormden.

De prestigieuze leperse Ruiterijschool staat centraal. Het publiek loopt in de voetsporen van de ruiters Alexandros, Ingvald en Juan. Ze ervaren de ware esprit de cavalerie: een wereld van durf, discipline en internationale vriendschap die de leperse straten decennialang kleur gaf.

Van de adrenaline tijdens de militaire raid Brussel-Oostende tot het bruisende sociale leven waarbij officieren en burgers elkaar ontmoetten; de school was een levendig 'militair universum' dat diep verweven was met de stad.

Hoewel de mobilisatie in augustus 1914 een abrupt en tragisch einde maakte aan dit glorieuze tijdperk, leeft de legende van leper als historisch centrum van de rijkunst, tijdens deze originele wandeling verder.

Veel plezier!

Nocturnes leper vzw

DE IEPERSE
ACADEMISCHE RIJKUNST
- CURSUS HIPPOLOGIE -

ÉCOLE D'ÉQUITATION D'YPRES

JUIN 1853-1914

Ferrariskaart, 1771-1778

Leprozerie der Hooe Siecken (Stadsarchief Ieper)

HET BOERHOF

DE LEPROZIE DER HOOGIE SIECKEN

‘Een straf van God.’ Lepra of melaatsheid was van de 11de tot de 16de eeuw één van de belangrijkste ziektes in Europa. Aan elke stadsrand vond men wel een leprozerie waar lepralijders in een afgezonderde gemeenschap leefden en verzorgd werden. Leper had één van de belangrijkste leprozerieën van het Graafschap Vlaanderen.

Rond 1235 werd in Sint-Jan een nieuw leprozenhuis gebouwd, de Hooge Siecken, op ongeveer dezelfde plaats waar wij ons nu bevinden, bij het Jan Yperman Ziekenhuis. Leperlingen die leden aan erg besmettelijke - en toen nog ongeneselijke - melaatsheid, werden er geïsoleerd. Je kwam het domein met gracht enkel binnen via de toegangspoort. Eenmaal binnen had je leprozenhuisjes, een kapel, een gemeenschapshuis, een brouwerij, een bakkerij... Alles was aanwezig om in hun eigen onderhoud te voorzien. De kapel van het melaatsenhuis zou later uitgroeien tot de parochiekerk van Sint-Jan.

Binnenkort komt hier het Ypermanpark, een nieuwe groene long aan de noordkant van Leper. Het park zal uitgroeien tot een rustige plek om te wandelen, fietsen, spelen en genieten van de natuur. Een toegankelijke groene ruimte waar iedereen welkom is.

De komende jaren ontwikkelt het ecologische landschapspark zich tot een levendige omgeving waar mensen, dieren en planten zich thuis voelen. Water, natuur, ontspanning en ergoed lopen als een groenblauwe draad doorheen het park en verbinden de verschillende zones met elkaar.

Huishoudwinkel R. Devos-Vanneste, Surmont de
Volsbergestraat, Ieper, ca. 1950 (Stadsarchief Ieper)

Een moedige daad.

Deze week werd geheel de Rijselstraat in rep en roep gesteld door een ongeval dat erge gevolgen had kunnen hebben.

Het paard dat in het rijtuig van den heer Jules Burgho gespannen was, verschrakte eensklaps van het gerucht dat zekere straatbengels maakten, die van de school kwamen, en ging op hol. Niettegenstaande al de pogingen van den koetsier, vloog het gespan gelijk een schicht en ging onvermijdelijk in eene vitrien te recht komen.

Men kan zich gemakkelijk den schrik inbeelden der personen die zich op dit oogenblik in de Rijselstraat bevonden.

De heeren Amatus Haegeman en Daniel Lapiere, beide officieren der Rijschool, niets dan hunnen moed raadplegende, hebben zich vóór het paard geworpen en zijn er in gelukt, na vele pogingen, het te overmeesteren. Dank aan hunne koelbloedigheid hebben zij een groot ongeluk kunnen voorkomen.

Wij hopen dat die daad van moed en opoffering zal beloond worden, want het is de eerste maal niet dat deze officieren zich onderscheiden, en onze stadsgenoot M. Lapiere is reeds voor daden van zelfopoffering gedecoreerd geweest.

De Toekomst, 7 februari 1892

LOCATIES & TAFERELEN

1. VAN KINDBEEN AF

Boerhof - Groenestraat, Ieper

We bevinden ons in de Ieperse binnenstad, waar de rust ruw verstoord wordt door een enorme knal en glasgerinkel. Een mestkar is zonet door de vitrine van winkel 'La Quincaillerie d'Ypres (Chez Irma)' gevlogen. De jonge cadet Alexandros verschijnt plots in het kapotte raam; en roept zijn vrienden Ingvald en Juan op om het losgeslagen paard te vangen. De Ieperse toeschouwers mijmeren over de impact van de ruiterschool. In een flashback vinden we drie kinderen terug op een draaimolen, een Argentijn, een Noor en een Griek. Alexandros neemt het publiek ten slotte op sleeptouw, op zoek naar het op hol geslagen paard.

In het kleine provinciestadje Ieper bracht de Ruiterschool leven in de brouwerij. Omdat de school zelf niet altijd genoeg paarden had voor onder andere de populaire 'paper-hunts' of een zondagse wandeling door de stad, verhuurden lokale handelaren rijdieren aan de jonge cadetten. Soms werden ook privé-paarden van studenten lokaal gehuisvest. Zo was de Ruiterschool niet alleen een bron van vermaak, maar ook een motor voor de lokale economie en een symbool van de hechte band tussen de stad en haar cavalerie. Officieren en leerlingen logeerden bij Ieperse burgers en namen deel aan het lokale verenigingsleven, waaronder bals, theaterbezoeken en café-concerten. Maar ook kwajongensstreken behoorde tot een populair tijdverdrijf ...

ALEXANDROS PAPAGOS

De historische figuur Alexandros Papagos, waarop het gelijknamige personage gebaseerd is, was de enige ruiter die begin 1900 daadwerkelijk deel uitmaakte van de Ieperse Ruiterschool. Hij groeide uit tot een van de belangrijkste militaire en politieke figuren uit de moderne Griekse geschiedenis.

Papagos werd in 1883 geboren in Athene in een familie met sterke militaire en politieke banden. Hij volgde een militaire opleiding aan de Koninklijke Militaire School in Brussel en specialiseerde zich daarna aan de cavalerieschool in Ieper. In 1906 werd hij officier in het Griekse leger. Tijdens de Balkanoorlogen van 1912-1913 onderscheidde hij zich als talentvol officier. In de daaropvolgende jaren groeide hij uit tot een invloedrijk militair leider, al verliep zijn carrière niet zonder controverse. Door politieke spanningen werd hij tijdelijk uit het leger gezet, maar later opnieuw aangesteld. Hij speelde een rol bij het herstel van de monarchie in 1935 en de steun aan het autoritaire regime van Ioannis Metaxas.

Internationale bekendheid verwierf Papagos tijdens de Tweede Wereldoorlog. Als opperbevelhebber leidde hij in 1940 de Griekse verdediging tegen de Italiaanse inval. Onder zijn leiding sloegen de Griekse troepen de aanvallen af en boekten ze terreinwinst in Albanië, wat hem tot nationale held maakte. Na de Duitse invasie van 1941 werd hij tijdens de bezetting opgesloten in het concentratiekamp Dachau, waaruit hij in 1945 werd bevrijd.

Na de oorlog speelde Papagos opnieuw een centrale rol tijdens de Griekse Burgeroorlog. In 1949 leidde hij het regeringsleger naar de overwinning op de communistische troepen. Als erkenning kreeg hij de uitzonderlijke titel van veldmaarschalk.

In 1951 stapte hij in de politiek. Met zijn partij "Griekse Rally" werd hij in 1952 premier van Griekenland. Zijn regering richtte zich op wederopbouw en economisch herstel. Onder zijn leiding trad Griekenland toe tot de NAVO. Papagos overleed in 1955 terwijl hij nog premier was.

STAD YPER. RIJSCHOOL. AANBESTEDING.

De raad van beheer der Rijsschool zal
ZATERDAG 5 DECEMBER 1903,
om 10 1/2 ure 's morgens in tegenwoordig-
heid van den heer plaatsbevelhebber en na
verdere goedkeuring van den heer minister
van oorlog overgaan tot de openbare aan-
besteding voor het in pacht nemen van het
PAARDENMEST komende gedurende
het jaar 1904, uit de stallen van het ver-
meld gesticht.

Het lastkohier en het model van aanbiede-
ding zijn voor iedereen zichtbaar van 9 tot
11 ure 's morgens, ten bureele van den luitenant
bettaalmeester **DE BECKER**, in de
kazerne der ruitery, waar de openbare aanbesteding
zal plaats hebben.

Yper, den 21 November 1903.
De raad van beheer :

OP BEVEL: De Lt Colonel Voorzitter,
Daufresne de la Chevalerie,
De Lt Betaalmeester,
De Becker.

STAD YPER. RIJSCHOOL AANBESTEDING

De raad van beheer der rijsschool zal
DINSDAG 5^e DECEMBER 1905, om 10 1/2
ure 's morgens, in tegenwoordigheid van den
heer plaatsbevelhebber en na verdere goed-
keuring van den heer mlnister van oorlog,
overgaan tot de openbare aanbesteding voor
het in pacht nemen van het **PAARDEN-
MEST** komende gedurende het jaar 1906
uit de stallen van het vermeld gesticht.

Het lastkohier en het model van aanbiede-
ding zijn voor iedereen zichtbaar van 9 tot
11 ure 's morgens, ten bureele van den luitenant
bettaalmeester **DE BECKER**, in het
kwartier der ruitery, waar de openbare aanbesteding
zal plaats hebben.

Yper, den 21 November 1905.

DE RAAD VAN BEHEER :

OP BEVEL: De Luitenant Betaalmeester, De Maj. Voorzitter
DE BECKER. HAGEMANS

STAD YPER. RIJSCHOOL AANBESTEDING

De raad van beheer der rijsschool zal
DINSDAG 5^e DECEMBER 1905, om 10 1/2
ure 's morgens, in tegenwoordigheid van den
heer plaatsbevelhebber en na verdere goed-
keuring van den heer mlnister van oorlog,
overgaan tot de openbare aanbesteding voor
het in pacht nemen van het **PAARDEN-
MEST** komende gedurende het jaar 1906
uit de stallen van het vermeld gesticht.

Het weekblad van IJperen (1903-1906)

2. HET BRUINE GOUD

Wandelpad Pilkemseweg, Ieper

Tijdens de verdere zoektocht naar het ontsnapte paard ontmoet de groep onder leiding van Juliette de nuchtere Camille, die druk in de weer is met ... paardenmest, het bruine goud voor de moestuin. Een stelling die door Maurice dan weer sterk betwist wordt.

Eeuwenlang was er een tekort aan mest en werd het opgehaald of verkocht als bemesting voor de landbouw. Ook de ruiterschool verkocht zijn paardenmest. Tussen 1866 en 1869 vinden we verschillende artikels terug van de verkoop op de binnenplaats mét deurwaarder. Op het einde van de 19de eeuw lijkt het tij te keren door de enorme toename van het aantal paarden. Met het stijgende aantal paarden, steeg ook de hopen paardenmest, waardoor men plots met een overschot zat, de prijs kelderde en het bruine goud zijn glans verloor. Zo nam de stad Ieper in 1891 maatregelen en werden mestputten aan de nodige regels onderworpen.

KOOPDAGEN
TER BIERSTEE
van E.-L. STRAGIER, Deurwaarder te Ypre.

1° Dinsdag 23 Maart 1869,
en volgende dagen noodig zijnde telkens om 9 ure's morgens, te Poperinghe, ter herberg het *Foeyle*, benoemd door sieur *Hendrik De Groot-Petijoen*, en ten zijnen verzoeken, bij uitschrijving van bedrijf, ingevolge bevestiging, van nieuwe Koopwaren, bestaande in: fienisch Merinos, Paramatas, Orleans, Rips, Mollen, Pane, Snijl Laine, Broekstof, engelsch Leir, zwart Laken, Beldgeest, Damast, witte en blauwe Densit, Nankin, Prolonière, Contil, Basse, wit- en blauw- en geperkt Linwaad, Servietgoed, Calicot, Cotonnette, zwarte Zijde, Meubelestoel, Stannoise, Vrouwdoeken, Echappen, Halsdoeken, Voorschotten, Ondervesten, Banijs, enz.

Met den gereeden gelde en verhoog van 10 %.

2° Maandag 29 dito,
te Boesinghe en Ypre, van gezagde Houtwaren, Timmer- en Beandhout.

A. Om 1 ure namiddag, te Boesinghe, aan de brug en langs de vandarm van Boesinghe naar Ypre;

B. Om 2 1/2 ure, te Ypre, bij de Dixmudepoort, aan d' herberg den *Gouden Doorn*.

En C. Om 3 ure, te Ypre, aan de statie van den *Heeren* weg bij de herberg *de Ster*.

Op 3 maanden tijd van betaling.

En 3° Zaterdag 10 April 1869,
om 2 1/2 namiddag, t'Ypre op den Cour der Ruitersij School, van **PEERDENMEST**.

Met den gereeden gelde en verhoog van 10 %.

De Toekomst, maart 1869

De 'Cercle d'Ypres', Stuersstraat Ieper, 19de eeuw (Jean-Pierre Deroo)

Champagnebar op Ruiterijwedstrijd, Esplanade Ieper, 30 juni 1913 (Yper Museum)

3. LE CERCLE MILITAIRE

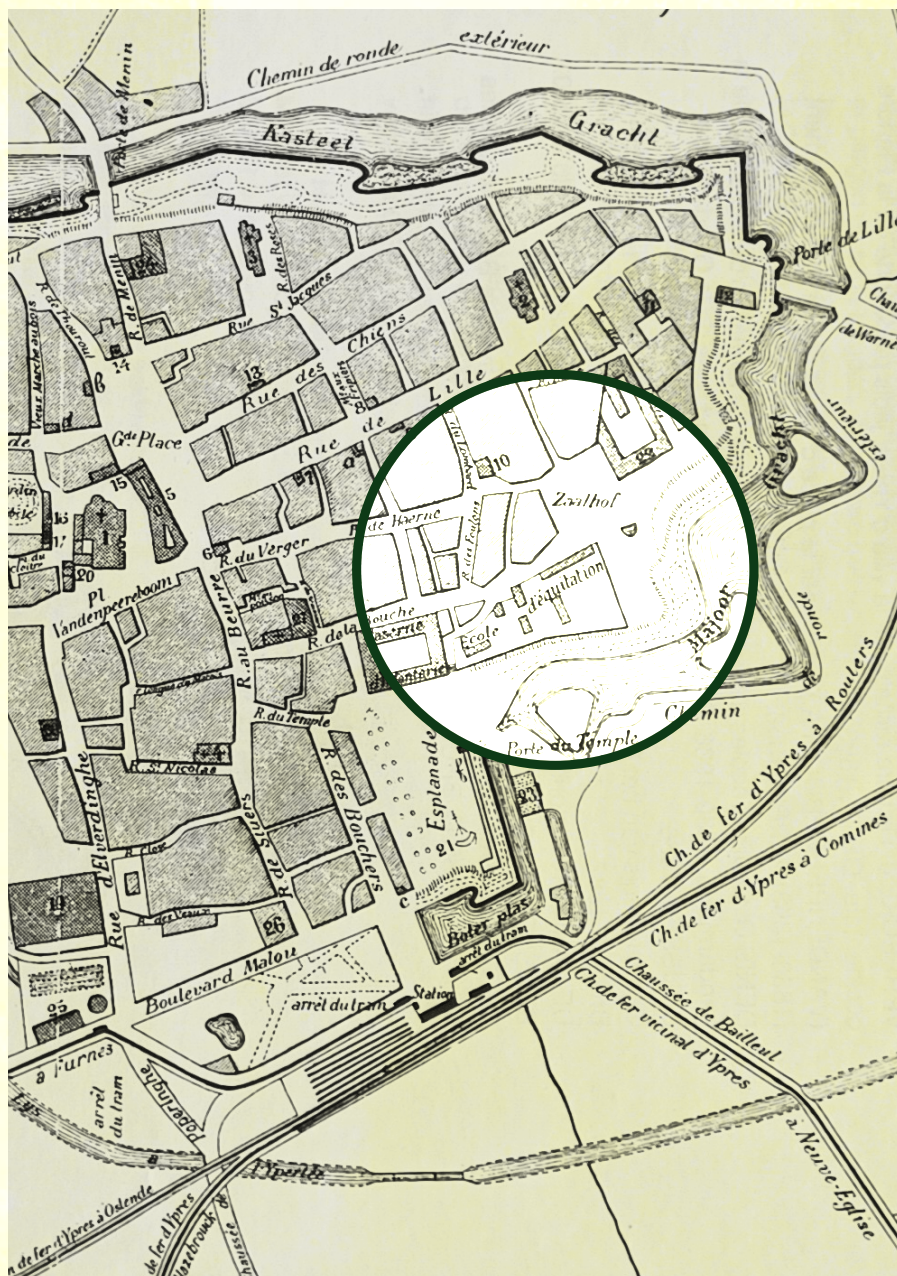
Privétuin, Pijksemseweg leper

Het gerucht van de komst van een garnizoen van de cavalerie is ingeslagen als een bom. De hele stad spreekt er over. Tientallen burgers zijn naar de Cercle Militaire gekomen om meer te weten te komen, en wat men kan verwachten op het vlak van de commerce. De toeschouwers worden door de bakkers- en slagervrouw mee naar binnen getroond.

In 1853 kreeg leper een zware klap te verwerken, via een Koninklijk Besluit werd beslist om de leperse ruiterschool af te schaffen. De gevolgen waren groot: de stadsinkomsten daalden sterk en de ongerustheid onder de bevolking groeide. Het stadsbestuur zag nog maar één uitweg: steun vragen aan de koning. Op 25 juli 1853 trok een delegatie onder leiding van burgemeester Van der Stichele de Maubus naar het koninklijk paleis. Nog voor de burgemeester zijn verhaal kon doen, stelde de koning de delegatie gerust. Hij erkende de moeilijke situatie van het trouwe en vaderlandslievende leper en beloofde een compensatie: de stad zou een Belgisch cavaleriegarnizoen krijgen.

De geschiedenis van de leperse Ruiterschool is onlosmakelijk verbonden met de militaire identiteit van leper als versterkte stad. Hoewel de school haar bloeiperiode kende in de 19e eeuw, liggen de wortels van de cavalerie-infrastructuur in de 17e eeuw.

Op 26 september 1669 legde de befaamde architect Vauban de eerste steen voor een cavaleriekazerne nabij het Zaalhof. Dit imposante complex van 295 meter lang bestond uit zes blokken en kon 200 paarden en 450 manschappen herbergen. Onder het Franse regime waren er echter enkel infanterie-eenheden aanwezig in leper. Pas onder Napoleontisch bewind

Deel uit stadsplan van Ieper (1895 - 1910).
De Ruiterijsschool situeerde zich t.h.v. blok tussen het Zaalhof, de Wateringstraat en de Ieperleestraat.

keren in 1811 de cavalerie-eenheden terug naar de kazernes van Vauban. Na de Belgische onafhankelijkheid in 1830 besloot de nieuwe staat haar zeven cavalerieregimenten strategisch over het land te verspreiden. In 1835 engageerde de stad Leper zich om geschikte huisvesting te bieden, in de hoop een prestigieus eliteregiment aan te trekken. Dit leidde tot een intensieve bouwperiode tussen 1836 en 1838, waarbij nieuwe stallen werden opgetrokken aan de Tegelstraat, grenzend aan de gronden van het oude Zaalhof. De kroon op het werk was de voltooiing van de grote overdekte manege in 1839.

De Ruiterschool, officieel gevestigd in 1847, beschikte over een infrastructuur die internationaal werd geroemd. Gelegen in het zuidwesten van de stad, profiteerde de school van de nabijheid van de 'Grote Esplanade', een uitgestrekt oefenterrein van meer dan 6 hectare waar grootschalige manoeuvres en trainingen plaatsvonden. Het complex zelf was een toonbeeld van militaire efficiëntie: het omvatte vier overdekte maneges, drie 'carrières' (buitenpistes met zandbodem), klaslokalen voor theoretisch onderricht en een uitgebreide paardenziekenboeg.

De stallingen waren indrukwekkend in omvang; in 1846 telde men 366 stallen, verdeeld over verschillende blokken. Hierbij was er een duidelijk onderscheid in comfort: stallen voor officierspaarden waren 1,50 meter breed, terwijl de standaardmaat voor troepenpaarden 1,17 meter bedroeg.

Na zeven jaar zonder, werd in 1860 de werking hervat met een nieuwe organisatie en grondige renovaties. De reputatie van de school kende een hoogtepunt rond de eeuwwisseling. In 1912 was de verbondenheid met de stad zo groot dat plannen om de school naar Tervuren te verhuizen werden gedwarsboomd door fel protest van de leperse burgerij.

4. HET BRUINE GOUD - MOESTUIN

Volkstuinen, Pijksemseweg Ieper

Via de moestuin, komen we Juliette, Camille en Maurice opnieuw tegen. Het gebruik van paardenmest zorgt voor duidelijke verschillen in groenten. Na een kostelijke discussie worden de pijlen opnieuw op de ruiters gericht. Ingvald en Juan komen vrolijk aangewandeld en nemen de groep mee richting het huis van Gabriëlle.

Belegsels à la Jardinière.

48.

Deze garnituur bestaat uit groensels van het seizoen, als : bloemkoolen, kleine erwten, groene boonen, aspergiekoppes, kleine wortels, enz. Al die groensels worden afzonderlijk gekookt en behandeld. (Zie *Filet à la jardinière*.) Wil men hiermede een filet beleggen, men schikke ze in afzonderlijke hoopjes rondom den schotel. Wil men, daarentegen, met die groensels het midden van eenen schotel met *côtelettes* bekleeden, men legge ze overhoop.

Cauderlier, Het spaarzame keukenboek, Gent, 1870

5. CRAZY HORSE IN DE GRAND RUE

leper Open Golf, Pijksemseweg

Op terugweg van een feest op het Kasteel Het Hooghe passeren de vrienden Ingvald en Juan het huis van Gabriëlle. Het Argentijnse bloed van Juan gaat onmiddellijk koken bij het zien van de leperse schone. Ze vertellen over hun wedervaren in Zillebeke waarbij de Slag bij Little Big Horn door de Ruiterijsschool werd nagespeeld. Ingvald doet zijn best om de gevoelens van zijn vriend in te tomen.

De elegante, fier uitgedoste ruiters maakten indruk op de leperse dames. Volgens een hardnekkig verhaal zette een jongedame in de binnenstad regelmatig een beeldje op de vensterbank dat ze bewust naar voren of naar achteren draaide. Zo gaf ze de passerende ruiters discreet te kennen of haar "ongewenste" echtgenoot al dan niet thuis was.

Voor het grote publiek waren de ruiterspelen en wedstrijden het hoogtepunt. De school organiseerde spannende 'paper-hunts', 'jagdrifts' en 'drags' in de omgeving van het Kasteel van de Hooghe, de vijvers van Zillebeke of het kanaal leper-Komen. Tijdens deze luisterrijke feesten werd de menigte getrakteerd op verbazingwekkende stunts: van ruiters die over een gedekte tafel sprongen tot onderofficieren die over maar liefst acht paarden tegelijk sprongen.

De leerlingen van de ruiterijsschool stonden bekend om hun discipline, maar soms liepen ze toch niet helemaal in de pas. Regelmatig trokken ze 's avonds laat naar de Grote Markt, waar geïmproviseerde muziekoptredens vaak meer op een vrolijke kakafonie dan op een echt concert leken. Legendarisch werd het jachthoornconcert van 1902, toen de leerlingen om drie uur 's nachts de stilte van de stad doorbraken. Ook hun gevoel voor humor was berucht: zo trokken ze ooit in vol uniform door de stad op gehuurde pony's en ezels, en wisselden ze de sleutels van de overjassen van de gasten in de Cercle d'Ypres. Sommige cafés werden zelfs verboden terrein verklaard. Volgens de commandant mochten de leerlingen café Prince Albert en café du Parc niet meer bezoeken.

Kasteel 't Hooghe, Zillebeke, 1914 (Stadsarchief Ieper)

Oefening op binnenkoer van Ruiterschool Ieper, 1900-1914 (Stadsarchief Ieper)

Weldadigheidsfeest

op het Kasteel - het Hooghe -.

Puik heel puik feest was dit verleden Zondag door den heer baron de Vinck in zijn heerlijk domein van 't Hooghe gegeven.

De feestnummers, al de feestnummers waren door onze Rijsschool uitgevoerd, die eens te meer wist te bewijzen dat zij een toonbeeld van handigheid en dapperheid heeten mag en dat hare alom gekende goede faam verdiend is.

Wanneer men al die dappere officieren en onder-officieren in den zadel zag had men gemeend, niet eenvoudige ruiters maar herboren paardmensen uit de heldentijden van Thiessalie voor zich te hebben....

Was het die indruk, welke een bevallig knaapje onderging, wanneer het een *Indiaan* ziende glijdende langs de zijden van zijn hollenden klepper, heel kinderlijk uitriep: *Zie! daar is er een, die bijna in tweeën gevallen is!*

Daar was heel veel volk, dat gaapt likt een schurepoorte, gelijk altijd overigens, wanneer onze Rijsschool mede doet.

Daarbij een overheerlijk weder en eene omgeving heel en gansch waardig van het feest.

Welk eene omlijsting, deze eeuwen oude hoogstammige en prachtige houtgewassen! dat gebladerde met allerlei kleuren, waar de tortels kirren en de nachtegaleen zoo lieflijk zingen!

Eene heel bijzondere melding zijn wij den heeren G^{de} de Vinck en de Lunden, de handige schutters, ook den heer onder-luitenant SIKER, de koene uitvinder des duizelingwekkenden en lachverwekkenden vluchtloop van Buffalo-Bill, en vooral, nog den onvermoeibaren en dapperen luitenant HAEGEMAN, de Belgische *Siméon*, de inrichter en de ziel van heel het feest verschuldigd.

M. Haegeman heeft nog eens voor een 3000 menschen zijne kunst laten zien, met zijn paard *Carmel* en door hem bereden; over eene barre te doen springen van 1ste 50 c. hoog; onnoodig te zeggen dat het als een donder van handgeklap en geroep was;

Wij hebben er ook de tegenwoordigheid bemerkt van den sympathieken heer Colonel Van Iseghem, bevelhebber van de Rijsschool, altijd op de bres wanneer er kwestie is van weldadigheidsfeesten in te richten.

In een woord het was een heel puik feest.

Dank aan allen en.... tot den naasten jare.

Aimé Joseph Haegeman

Belgisch ruiter Aimé Joseph Haegeman

(1861 Stabroek – 1935 Etterbeek) was gespecialiseerd in springen. Hij was niet alleen officier bij het Lanciersregiment maar ook instructeur op de Ruiterschool in Ieper.

Eind de 19de eeuw onderscheidde luitenant Haegeman zich met zijn paard Carmel en Benton op verschillende ruitersfeesten en prijskampen in Gent, Brussel, Antwerpen, Roubaix en op 't Hooge in Ieper. Haegeman won in 1900 olympisch goud op het springconcours tijdens de zomerspelen in Parijs met zijn 10-jarige hengst Benton II. De Belgen behaalden toen, in de paardensport, vijf olympische medailles waarvan drie gouden.

INGVALD MARENO SMITH-KIELLAND

We maken kennis met de jonge Ingvald, gebaseerd op de historische figuur Ingvald Mareno Smith-Kielland. Geboren op 2 juli 1863 in een vooraanstaande familie in Levanger, Noorwegen. Zijn pad leek al vroeg uitgestippeld: als zoon van een kolonel was de militaire wereld hem met de paplepel ingegeven.

In 1889 trouwde hij in Oslo met Ragnhild Johanne Duborgh. Samen kregen zij twee zonen: Ingvald Marillus Emil en Per Axel. De familie Smith-Kielland ontstond uit een verbinding tussen twee invloedrijke Noorse families: de familie Smith en de familie Kielland.

Zijn militaire opleiding begon in 1881, en vier jaar later behaalde hij zijn officiersdiploma. Smith-Kielland bouwde een lange en succesvolle carrière uit als officier in het Noorse leger. Hij begon als premier-luitenant bij de cavalerie in 1889 en werd later bevorderd tot ritmeester (kapitein), majoor en uiteindelijk kolonel in 1917.

Tussen 1917 en 1928 stond Smith-Kielland aan het hoofd van het Oplanden's Dragonderregiment, een belangrijke cavalerie-eenheid in Noorwegen. Daarnaast vervulde hij van 1926 tot 1928 de functie van waarnemend commandant van de 2de Divisie. Voor zijn militaire verdiensten ontving hij verschillende nationale en internationale onderscheidingen. Zo kreeg hij onder meer de Noorse Kroningsmedaille van 1906 en het Belgische Militair Kruis. Daarnaast werd hij onderscheiden door Zweden, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk.

Naast zijn militaire loopbaan was Smith-Kielland ook actief in internationale militaire evenementen. Zo nam hij in augustus 1902 deel aan de militaire raid van Brussel naar Oostende, waar hij vijfde werd.

Met zijn jarenlange inzet en leiderschap speelde hij een belangrijke rol binnen het Noorse leger in de eerste helft van de twintigste eeuw. Hij overleed in 1949 en wordt herinnerd als een vooraanstaand Noors militair met een sterke internationale uitstraling.

JUAN MARIA ROQUÉ ALSINA
SOLDADO VOLUNTARIO EN EL EJERCITO BELGA
FALLECIÓ EN HOGGSTADE (BELGICA)
EL 19 DE JUNIO DE 1917
CONFORTADO CON LOS SANTOS SACRAMENTOS

Despertad Señor tu recuerdo en todos los que lo trataron, para que le ofrezcan ante vuestro altar la última prenda de cariño.

(San Agustín)

Ya veo lo que desee, lo que esperé ya lo poseo.
 y estoy unido en el cielo a quien viviendo en la tierra ame.

(Ofic. de Santa Inés)

No flores quiero unirme en el cielo al Dios que he amado, esperando de la tierra a los que tanto amé.

(Sor Teresa del niño Jesús)

Como se apaga una estrella así se extinguió su vida entre sus compañeros, que con valor lucharon al pie de sus banderas.

Jesús mío misericordia.

(100 días de indulg.)

Dulce corazón de María sed mi salvación

(200 días indulg.)

Jesús, María y José.

7 años y 7 cuarentenas

ORACION

Inclina Señor tus oídos a las plegarias con que humildemente imploramos tu misericordia, a fin de que te dignes colocar en la región de la paz y de la luz, el alma de tu siervo **JUAN MARIA** que hiciere salir de este mundo, y le hagas gozar de las delicias de la patria celestial. Por Jesucristo Nuestro Señor.

Amén

Mariano Antonio Espinosa, Arzobispo de Bs. Aires concede 100 días de indulgencia a los que rezaren esta oración, con un Padre Nuestro Ave y Gloria.

Douasse-Léon Edit. Paris

4638

J. Reynier peint

VOYEZ S'IL EST UNE DOULEUR SEMBLABLE A LA MIENNE
 (Lament. 1.2)

JUAN MARIA ROQUÉ ALSINA

Het personage van Juan is gebaseerd op de historische figuur Juan Maria Roqué Alsina. Hij werd geboren op 25 juli 1897 in Buenos Aires, Argentinië en groeide op in een welgestelde familie. Als jonge man reisde hij, zoals toen gebruikelijk was in die kringen, naar Europa.

Hoewel hij nog geen achttien jaar oud was, meldde hij zich op 27 maart 1915 vrijwillig bij het Belgische leger. Zijn opleiding kreeg hij in het opleidingscentrum van Parigné-l'Évêque, nabij Le Mans in Frankrijk. Juan werd in april 1917 ingedeeld bij de 3de Compagnie van het 1ste Bataljon van het 18de Linieregiment, dat toen gelegerd was in Leisele. Vanuit die regio trok het regiment naar het front bij Boezinge.

In de nacht van 18 op 19 juni 1917 was Juan aan het werk in de loopgraven nabij de molen van Lizerne in Zuidschote, toen hij werd getroffen door een artilleriebeschieting. Tijdens de evacuatie door brancardiers werd de groep opnieuw geraakt door een granaatslag. Juan werd zwaargewond overgebracht naar het Militair Hospitaal Clep in Hoogstade, waar hij op 19 juni 1917 aan zijn verwondingen overleed. Hij ligt begraven op de Belgische Militaire Begraafplaats in Westvleteren.

Voor zijn inzet en moed werd hij postuum onderscheiden met onder meer het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II, het Oorlogskruis en de Overwinningsmedaille.

Merkweerdige Verkoop
tot Ypre
VAN
RIJTUIGEN,
PEERDEN
EN HARNAS.

op Zaterdag 2ⁿ November 1889,
ten 10 ure voormiddag

zal **LOUIS VERHAEGHE**, deurwaarder
tot Ypre, voortsvaren ter afspanning
Het Zilveren Hoofd, bewoond door
den heer BRACQUE, Rijselstraat, tot
de openbare verkoop van:

2 Groote omnibuzen, 1 breack, 3 voiture karren
(charettes anglaises) een met kap zoo goed als
nieuw en een zonder kap, 2 kalessen, 3 camions,
een van 2000 kilos, een van 1500 kilos en een van
1000 kilos. — Een schoon koperen Harnas en eene
groote hoeveelheid peerdharnas.

2 Schoone en goede **PEERDEN**, een
van 7 en een van 5 jaren oud.

Met gereed geld en verhoog van
10 % voor onkosten.

Het weekblad van Ieperen, 1889

MINISTERIE VAN FINANTIEN.
Bestuur der Registratie en Domeinen.
Kantoor Ypre.
OPENBARE VERKOOPING
van
PEERDEN.

De Ontvanger der Registratie en
Domeinen te Ypre, zal op ZATURDAG
15 JUNIJ 1872, om 11 ure voormid-
dag, op de Groote Markt, te Ypre,
overgaan tot de openbare verkoo-
ping van

10 PEERDEN,
voortskomende der Ruiterschool.
Op komptant met 10 p. % verhoog
voor onkosten.

De Toekomst, 9 juni 1872

TE HURE.
Stalling voor 4 peerden,
insgelyks dienstig voor magazijn
Oude Konijnstraat.
Zich te begeven by **E. BEIRNAERT.**
VANDAELE, 24, Lombaardstraat.

Het weekblad van Ieperen, 1889

6. IEPERSE VERKOPERS

Bellewaerdebeekpad, Ieper

De groep zet zich opnieuw in beweging en wordt meegenomen door Ingvald en een beteuterde Juan. Ze belanden in een crescendo van geroep, geduw, gelach en vooral heel veel verkoop. De markt wordt echter ruw onderbroken door een champetter die de illegale verkopers de laan uit stuurt.

De Ieperse Ruiterschool was veel meer dan een militaire opleidingsplek. Ze groeide uit tot een echte economische motor die Ieper nieuw leven inblies en de stad het karakter gaf van een bruisende 'militaire universiteit'. In de toen nog vrij rustige burgerstad zorgde de aanwezigheid van honderden militairen voor extra bedrijvigheid, werkgelegenheid en prestige. De impact op het dagelijkse leven was groot.

Omdat de kazerne niet genoeg plaats bood voor alle officieren, huurden velen kamers bij Ieperse families. Dat bracht extra inkomsten op voor de inwoners, net als de maaltijden die militairen gebruikten buiten de school. Heel wat personeelsleden en instructeurs bouwden bovendien een leven op in Ieper: ze trouwden vaak lokaal en begonnen na hun militaire loopbaan een eigen winkel of handelszaak.

Ook de lokale paardensector draaide op volle toeren. Cadetten huurden regelmatig paarden bij plaatselijke verhuurders voor ontspannende ritten en wedstrijden. Officieren betaalden daarnaast voor de verzorging en stalling van hun privépaarden. Met zo'n 300 paarden, honderden militairen en tal van burgerpersoneel was de ruiterschool een belangrijke klant voor lokale handelaars en ambachtslieden. Geen wonder dat de Ieperlingen in 1912 fel protesteerden toen plannen opdoken om de school te verhuizen: de stad dreigde een onmisbare bron van welvaart te verliezen.

Foto 1, Hoefsmid aan het werk in de Ruiterschool Ieper, 1900-1914 en Foto 3 (Stadsarchief Ieper), Foto 2 (Jean-Pierre Deroo)

7. OVER PAARDEN GESPROKEN

Silo Pype Interieur-Exterieur leper

Met de dreigende stem van de champetter in hun achterhoofd, vluchtten de bezoekers een silo binnen waar niet de ruiters maar hun paarden hen te woord staan.

De leperse Ruiterijsschool stond bekend om haar nadruk op de praktijk boven de pure theorie. Het hoofddoel was het vormen van ruiters met de ware 'esprit de cavalerie': een combinatie van durf, intelligentie, fysieke kracht en een onwrikbare band met het paard.

Het dagprogramma was intensief. Al bij het eerste ochtendgloren voerden ze manoeuvres uit op het terrein. In de middag was het tijd voor dressuur en springoefeningen in de manèges, waarbij ruiters vaak zonder stijgbeugels of teugels moesten rijden om hun balans en onafhankelijke zit te perfectioneren. Maar ook de theorie mocht niet ontbreken met twee uur per dag hippologie en militaire tactiek.

De leperse rijstijl, naar Frans voorbeeld, werd internationaal geprezen om haar natuurlijke benadering. In tegenstelling tot de soms starre methoden van Britse of Duitse scholen, streefde leper naar een vloeiende, bijna instinctieve interactie tussen ruiter en paard. Deze superioriteit werd bevestigd op het wereldtoneel met de Olympische gouden medaille van Aimé Haegeman.

Tegen het einde van de 19e eeuw genoot de ruiterijsschool een reputatie die tot in Zuid-Amerika en Rusland reikte. De school organiseerde spectaculaire evenementen die de fysieke grenzen van ruiter en paard verlegden, zoals de militaire raid Brussel-Oostende in 1902. Ook de populaire paper-hunts, drags en jagdrits in de omgeving van Zillebeke en het kanaal leper-Komen trokken veel toeschouwers en onderstreepten het sportieve prestige van de instelling.

Foto 1 Luitenant Madamet
met zijn paard Courageux,
Foto 2 Controlepost Zingem, ingericht
door de Ieperse Ruiterschool en
Foto 3 Luitenant Smith-Kielland,
Wellington Hippodroom Oostende.
tijdens Raid Brussel-Oostende, 1902
(H. Henri Jaspar, L'Ecole d'Equitation
D'Ypres 1847-1914)

8. DE MILITAIRE RAID BRUSSEL – OOSTENDE

Jan Ypermanpark, Ieper

Eenmaal uit de silo bevindt de groep zich in Brussel, aan de start van de Militaire Raid Brussel-Oostende. Elk met een eigen ros in de hand, wordt er gegaloppeerd richting Oostende. Wie raakt als eerste over de finishlijn?

Op 27 augustus 1902 vond de internationale militaire raid te paard Brussel – Oostende plaats. Tijdens deze tocht moesten ruiters hun uithoudingsvermogen bewijzen onder zware omstandigheden. De achterliggende bedoeling was het verzamelen van nuttige inlichtingen voor het leger bij verkenningen over grote afstanden. In die periode stond de automobielsector nog in zijn kinderschoenen, net als het luchtverkeer. Het parcours moest binnen de 11 uur afgelegd worden met eenzelfde paard. De prijzen werden toegekend aan de officieren waarvan hun paard in goede conditie aankwam. Niet enkel snelheid speelde een rol.

Over een afstand van 132 kilometer draafden de deelnemers van Brussel over Asse, Aalst, Zingem, Tielt, Torhout richting Oostende. 141 militairen hadden zich opgegeven, waaronder 46 Belgen, 71 Fransen, 7 Russen, 2 Duitsers, 9 Nederlanders, 2 Zweden, 2 Britten, 1 Noor en 1 Zwitser. De Duitsers trokken zich op het laatste moment terug na een telegram van het Keizerlijk hof, dat indien zij niet slaagden in hun opzet, hun loopbaan er van af zou hangen. Na een selectie verschenen 61 ruiters aan de startlijn.

Het startschot werd gegeven om 6u55 waarbij de eerste vijf ruiters vertrokken vanaf het Saincteletteplein in Brussel. Om de 5 minuten vertrokken de volgende vijf mededingers. De Fransman Luitenant de Chomereau de Saint-André en de Belg Luitenant Joostens stonden als favorieten genoteerd.

In Zingem, na 59 kilometer, bestond de top drie uit Joostens (België) op 2u14', Smith Kielland (Noorwegen) op 2u16' en de Longueville (Frankrijk) op 2u27'. In Aalst, Zingem en Torhout werd een ravitailleringpunt voorzien waarbij de paarden verzorgd werden door de bevolking. Daar kreeg het paard 'Courageux' telkens een kilogram haver en twee liter suikerwater. De dieren werden met water besproeid en nagezien door veeartsen, waarbij de hoefijzers met zorg werden onderzocht.

Het was uiteindelijk de Fransman Luitenant Madamet van de 13ème Dragon uit Sedan, Fr. die na 6u54'50" als eerste over de finishlijn op het Wellingtonkoersplein in Oostende galoppeerde. Kapitein Smith-Kielland uit Noorwegen finishte als vijfde. Luitenant Joostens was de eerste Belg op plaats zeven. 29 deelnemers haalden de eindmeet waarbij de laatste bijna 4 uur na Luitenant Madamet arriveerde. Het betrof 12 Belgen, 10 Fransen, 4 Nederlanders, 1 Noor, 1 Zweed en 1 Zwitser. De gemiddelde snelheid was 19 km/uur.

De winnaar onder de paarden was 'Courageux', een volbloed van 13 jaar. 18 paarden stierven op het parcours, 14 dienden de raid te onderbreken. Verschillende paarden stierven heel dicht bij de eindmeet. Vanaf Koolskamp noteerde men de grootste verliezen, waaronder het paard van Haegeman. De paarden van Luitenant Valder en Graaf Crabbé stierven kort na de aankomst. Geen onbelangrijk detail hierbij was dat Luitenant Valder de dag van de raid 103 kg woog.

9. DE WASVROUWEN

vijver Jan Ypermanpark, Ieper

Van Oostende gaat het terug naar Ieper, waar de bezoekers twee licht panikerende wasvrouwen tegen het lijf lopen. Ze zijn hun weg kwijt. Gelukkig komen er nog wasvrouwen aan, waardoor ze aan de slag kunnen; het opmaken van de bedden van de Ruiterijsschool.

In de 20ste eeuw was de wasvrouw een onmisbare kracht in het dagelijkse leven. Ze verrichtte zwaar werk voor gezinnen, burgers en militairen die hun was aan haar toevertrouwden. Haar dagen bestonden uit wassen, schrobben, spoelen, drogen en strijken — een arbeidsintensief proces dat vaak meerdere dagen per week in beslag nam.

De wasvrouw haalde de zware waskorven meestal te voet op. Daarna sorteerde ze het wasgoed en liet het weken in water met soda of bleekmiddel. Wit linnen werd urenlang gekookt in grote ketels boven een vuur. Met een wasbord en harde zeep schrobde ze hardnekkig vuil weg, waarna de was werd uitgewrongen en uitgespoeld, vaak in een beek of rivier.

Om het wasgoed helder wit te krijgen, werd het op de bleekweide in de zon gelegd. Sommige stukken kregen extra stijfsel zodat kragen en lakens mooi strak bleven. Daarna streek de wasvrouw alles glad met zware gietijzeren strijkijzers die op een kachel werden verwarmd. In de garnizoenorders van de Ruiterijsschool stond dat het beddengoed om de drie weken moest worden ververs, telkens op vaste dagen en tijdstippen.

Het werk was zwaar en ongezond. Veel wasvrouwen kregen reuma of "wasvrouwenhanden": pijnlijke kloofjes en eczeem door het voortdurende contact met water en bleekmiddelen. Tegen het einde van de 20ste eeuw verdween het beroep door de komst van de wasmachine en commerciële wasserijen.

De Ruiterijschool in Ieper, eind 19de - begin 20ste eeuw,
 Foto 1 (Jean-Pierre Deroo)
 Foto 2 (Yper Museum)
 Foto 3 (Stadsarchief Ieper)

Een paardenmiddel

Bij constipatie: gebruik van tabaksklisteer, anaal
inbrengen van een rokende pijp om de ingewanden te
prikken, inbrengen van pissebedden
of klisteren met zeepsop

Bij schurft aan de poten: inwrijven met mannenurine

Bij een ziek oog: blaas verpulverd grafiet uit een
potlood in het paardenoog

Ondanks de wetenschappelijke dierengeneeskunde,
bleven eind de 19de – begin 20ste eeuw talrijke
middeltjes uit de volksveeartsenijkunde in zwang

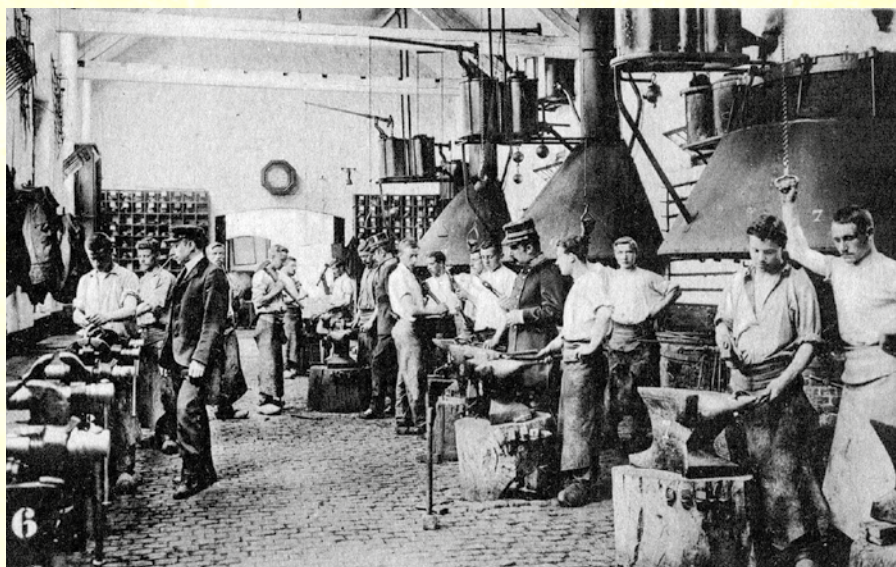

Het houten paard

Tot aan de Franse Revolutie in 1789 werden verschil-
lende lijfstraffen toegepast. Eén daarvan was het
zogenaamde 'houten paard', waarbij de veroordeelde
schrijlings moest plaatsnemen op een scherpe houten
constructie, soms verzwaard met zandzakken aan de
voeten om de pijn te vergroten.

Ook in leper stonden dergelijke straffuigen opgesteld,
onder meer op de Grote Markt en in de zuidelijke
militaire wijk. De naam 'Houten Paard' bleef
daardoor verbonden aan de omgeving
en leeft vandaag verder in onder meer de naam van
de souterrains in de vestingwal.

In opdracht van de commissie Beelden in de Stad
gaf kunstenaar Bertrand Catteuw een hedendaagse
interpretatie aan dit historische straffuig.

Smidse Ruiterschool Ieper, 1900-1914 (Jean-Pierre Deroo)

Veearts aan het werk op de Ruiterschool Ieper, 1900-1914 (Stadsarchief Ieper)

10. DE SMID & DE DIERENARTS

Boerhof Groenestraat, Sint-Jan

Nu de Ruiterijschool wakker is, komt de groep aan bij de smidse. Het paard van Alexandros is niet helemaal fit. Zowel de vrouw van de smid als de dierenarts weten raad.

Vanaf 1847 werd de opleiding aan de Ruiterijschool grondig vernieuwd. Naast paardrijden leerden de leerlingen een brede waaier aan vaardigheden die belangrijk waren binnen de militaire ruitery. Zo kregen ze opleiding in onder andere oefeningen, voltige en militaire dressuur, de anatomie en verzorging van paarden waaronder aderlaten, militaire rijkunst en hoefbeslag, zwemmen met paarden, hoefsmidtechnieken, schermkunst, pistool- en karabijschieten en basisboekhouden.

De school beschikte over een moderne en uitgebreide infrastructuur. In de stallingen was jaarlijks plaats voor ongeveer 300 paarden, waaronder tientallen volbloeden en tal van privépaarden van officieren.

Vanaf 1899 groeide de site verder uit tot een gespecialiseerd kenniscentrum voor militaire paardenkunde. Er kwamen specifieke opleidingen voor dierenartsen en hoefsmeden bij. Cadetten volgden lessen in hippologie (de studie van het paard), diergeneeskunde en hoefsmederij. Om die lessen zo praktijkgericht mogelijk te maken, werd gewerkt met anatomisch materiaal afkomstig van het slachthuis. Na gebruik doken die resten soms op onverwachte plaatsen op, zoals in pakketjes, brievenbussen of zelfs dozen met lokale specialiteiten - verhalen die nog lang bleven nazinderen in de stad.

Leerlingen van de Ruiterijsschool op de Grote Markt leper, 1900-1914 (Stadsarchief leper)

Leerlingen van de Ruiterijsschool op het Vandepeereboomplein leper, 1900-1914 (Jean-Pierre Deroo)

11. IEPER EEN LAATSTE KEER IN GALOP

Boerhof Groenestraat, Sint-Jan

Alle paarden en ruiters staan klaar voor de jaarlijkse parade op de Grote Markt. De spanning in de stad is groot, want heel wat leperlingen - en vooral de leperse dames - kijken reikhalzend uit naar dit indrukwekkende spektakel. Maar de feestelijke optocht wordt abrupt verstoord door onheilspellend nieuws. Een bericht dat het einde zal inluiden van de Ruiterijsschool in Ieper.

Tussen 1847 en 1914 was de Ieperse Ruiterijsschool veel meer dan een militair opleidingscentrum. Ze vormde het kloppende hart van het ceremoniële en sociale leven in de stad. De aanwezigheid van de ruiters bracht een unieke sfeer van elegantie, prestige en spektakel naar Ieper en maakte van de stad een levendige ontmoetingsplaats met internationale uitstraling.

De Grote Markt vormde regelmatig het decor voor indrukwekkende militaire parades en troepenschouwingen. Vooral tijdens de nationale feestdag op 21 juli lokten deze evenementen heel wat nieuwsgierigen. Belgische ruiters verschenen dan in hun schitterende regimentsuniformen, terwijl buitenlandse leerlingen uit onder meer Rusland, Argentinië, Roemenië en Duitsland paradeerden in hun eigen kleurrijke nationale uniform. Die mix van uniformen en tradities gaf de stad een kosmopolitische uitstraling die grote indruk maakte op de bevolking.

De ruiterijsschool bracht niet alleen militaire pracht en praal naar Ieper, maar zorgde ook voor leven en verbondenheid. De parades, optochten en publieke oefeningen waren hoogtepunten waar jong en oud naar uitkeek en die de band tussen de stad en de school alleen maar versterkten.

Aan deze glorieuze periode kwam een abrupt en tragisch einde in de zomer van 1914. Op vrijdag 31 juli vertrokken de militairen met 172 paarden. Alles werd op vier treinen geladen onder het toeziend oog van heel wat nieuwsgierigen.

Ruïnes Ruiterschool Ieper, Eerste Wereldoorlog (H. Henri Jaspar, L'Ecole d'Equitage D'Ypres 1847-1914)

Algemeen beeld van Ieper in het laatste oorlogsjaar, 4 februari 1918 (In Flanders Fields Museum)

Een dag later, de dag van de algemene mobilisatie, ontving de burgemeester van Ieper een korte, handgeschreven brief waarin de ontbinding van de school werd aangekondigd.

De officieren en instructeurs werden naar hun respectievelijke regimenten gestuurd om deel te nemen aan de strijd tegen het Duitse leger.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd de school, net als de rest van Ieper, volledig in puin gelegd. In 1919 bleven er van de ooit zo prestigieuze maneges en stallen slechts ruïnes over. Hoewel er na de oorlog stemmen opgingen om de school te heropenen, werd de militaire rijopleiding uiteindelijk verplaatst naar Brasschaat en Tervuren. De legende van de Ieperse Ruiterschool blijft echter voortleven als een symbool van een tijd waarin sportiviteit, traditie en militaire eer hand in hand gingen in de schaduw van de Ieperse vestingen.

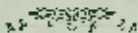
NOCTURNES IEPER VZW

BESTUURSORGaan NOCTURNES IEPER VZW

**Karen Derycke, Christophe Dupont, Roosje Goemaere,
Marino Naeye & Frederik Pattyn**

PROJECTGROEP

**Kristin De Meyere, Karen Derycke, Geert Desmet, Bart Dewaele,
Christophe Dupont, Roosje Goemaere, Anne-Marie Havegheer, Hanna
Laekeman, Marino Naeye,
Frederik Pattyn, Jan Steen & Katrien Vanspranghe**

PRODUCTIE 2026

HISTORISCH ONDERZOEK

**Kristin De Meyere, Karen Derycke, Patrick Deldaele, Jean-Pierre Deroo,
Hans Devos, Hannelore Franck, Jo Loobuyck
o.l.v. Karen Derycke**

TEKSTEN

**Kristin De Meyere, Patrick Deldaele, Jean-Pierre Deroo, Bart Dewaele,
Dries Van Robaey
o.l.v. Bart Dewaele en i.s.m. de creagroep**

REGIE

**Bart Dewaele, Roger Liefhooghe, Hans Robyn Jeanick Vanacker,
Anne Van Acker (choreo), Geert Van Robaey
o.l.v. Bart Dewaele**

CREAGROEP & PRODUCTIE

**Karen Derycke, Bart Dewaele, Geert Desmet, Christophe Dupont,
Roosje Goemaere, Anne-Marie Havegheer, Marino Naeye, Frederik Pattyn**

TECHNIEK

**Philippe Begasse, Piet Candeel, Marc D'hulster, Marc De Cat,
Willy De Cat, Fabian De Sloovere, Danny Delplace, Philippe Demets,
Geert Desmet, Thomas Devoogdt, Christophe Dupont, Pepijn Liefhooghe,
Marino Naeye, Roland Outtier, Vik Pattyn, Jan Steen, Marc Vanacker,
Dominiek Vandelanotte, Dirk Verslype, Henk Waeghebaert, Elin Wyffels,
Lieven Wyffels
o.l.v. Marino Naeye & Christophe Dupont**

GRAFISCHE VORMGEVING & WEBSITE

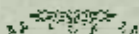
Frederik Pattyn

REKWISIETEN & DECORATIE

**Bea Callemeyn, Fabian De Sloovere, Ivan Havegheer,
Anne-Marie Havegheer, Chantal Kerrinckx, Linda Kesteloot,
Frederik Pattyn, Ine Pattyn, Dominiek Vandelanotte, Mike Vanspranghe
o.l.v. Anne-Marie Havegheer**

KLEDIJ & ACCESSOIRES

Nicole Andries, Roos Bauden, Cathy Buseyne, Christine Cailliau,
Bea Callemeyn, Martine De Messemaeker, Rita Depover, Bethy Derudder,
Monique Devos, Greet Duhayon, Lily Goethals,
Francine Goudeseune D'Hulster, Fatima Hossaini, Hanna Laekeman,
Annie Lemahieu, Marie José Lewyllie, Lena Vandenameele,
Monique Vandenameele, Josiane Vandeputte, Katrien Vanspranghe,
Carline Vermeulen, Marijke Verschaeve, Angie Vuylstekker,
Laticha Vuylstekker, Sam Wyffels
o.l.v. Hanna Laekeman en Katrien Vanspranghe

MEDEWERKERS

ONTHAAL

Bea Callemeyn, Danny Decreus, Cathérine Lamaire, Karine Mylle,
Ann Teetaert, Ria Vandamme, Chris Vantomme, Mia Verhaeghe,
o.l.v. Roosje Goemaere & Annemie Witdouch

ACTRICES / ACTEURS

1 Van kindsbeen af

Alexandros

Pieter Clauw, Kjell Deruwez, Benoit Mouton, Jarne Roose

Alexandros kind

Louise Boens, Nora Candusso, Kwinten Van Dooren

Boer

Philippe Begasse, Willy De Cat, Jos Debouvere

Ingvald kind

Pieter-Jan De Ruyffelaere, Stella Vandenborre, Kamiel Verstraete

Juan-Maria kind

Eva Comyn, Maryon De Ruyffelaere, Rosa Vandenborre

Moeder

Lu Beun, Friede Landerwyn, Louise Mostaert

Vader

Johan Halsberghe, Dominiek Vandelanotte, Hans Vanspranghe

Volk 1

Kathy Boens, Ghislain Dujardin, Zarah Romero Fernandez

Volk 2

Bart Dejonghe, Ann Dewaele, Juanita Dewulf

2 Het bruine goud

Camille

Joke Demyttenaere, Patricia Goethals, Mieke Menu, Karine Mylle,
Julie Podevyn

Juliette

Tania Jaecques, Jeanick Vanacker, Nancy Vanuxem

Maurice

Silvio Leroy, Rik Minne, Jowan Nuytens, Peter Pollée,
Pedro Romero Fernandez

3 Le Cercle Militaire

Advocaat

Jean-Paul Campadieu, Koen De Prycker, Jean-Marie Vandamme

Bakkerin

Ann Compernelle, Siegfried Lemaire, Marleen Verhack,

Baron Van de Stichele

Jean-Pierre Callant, Philippe Coudron

Cabaretière

Marijke Van Kemmel, Sabine Lein, Isabel Wittevrongel

Commandant Lt.-Kol. Frantzen

Patrick Deldaele, Johan Goemaere, Miguel Stevens

Geneesheer

Filip Carton, Frédéric De Savoye, Piet Leeuwerck

Leerkracht

Silvy Clays, Heidi Dewickere, Patricia Ghekiere

Schepen Vandepereboom

Eric Deblieck, Jean-Pierre Deroo, Marcel Vandemaele

Schoenmaker

Els Deraedt, Chantal Kerrinckx, Josée Van Cauter

Slagersvrouw

Kristin De Meyere, Ellen Deblauwe, Carine Forrez

Muzikanten

Jenna Boone, Isabo Bryon, Fiona Chevalier, Hanne Cokelaere,
Alyssa Coopman, Anaïs Coopman, Jutte Deheegher, Lotte Delva,
Marijs Deweerdt, Fé De Wulf, Lobke Louagie, Karolien Lowagie,
Abel Vandepitte, Jasmien Vandewalle, Klara Vandoolaeghe,
Lenke Vangheluwe, Sharon Vergouwe, Sophie Vergouwe
o.l.v. Jasmien Vandewalle

5 Crazy Horse in de Grand Rue

Gabriëlle

Nele Bille, Willemijn Clement, Ilse Vandenberghe

Ingvald

Zeb Beirnaert, Brecht Dejonckheere, Xander Feliërs, Pepijn Liefhooghe,
Bram Robyn

Juan-Maria

Rino Adam, Jeroen Defauw, Tom Kalhen, Frederik Pattyn

6 Ieperse verkopers

Champtetter

Hans Robyn, Geert Vanderjeugt, Dieter Volckaert

Champignonkweekster

Marilyne Deconinck, Petra Geeraerd, Christy Lesage

Dame

Erlin Desmet, Taliya Houbrechts, Angie Vuylstekker

Groentenverkoopster

Ellen Cloet, Bonnie Vanharcke, Sam Wyffels

Textielverkoopster

Lore Buckhurst, Nancy Haest, Greet Vanhaute

Zadelverhuurster

Nele Coudron, Kathleen Debouvere, Nathalie Vandamme

7 Over paarden gesproken

Dame

Els Braet, Hildegard Debrabandere, Anne-Marie Havegheer

8 De Militaire Raid

Commentator

Peter Debaenst, Jan Devriendt, Roger Liefhooghe

Stalknecht

Christine Cailliau, Giles Debouver, Gerda Dejonckheere,
Ludwina Delater, Philippe Demets, Laurette Hoedt, Luc Pyncket,
Ignace Vandenbussche, Josiane Vandeputte

9 De wasvrouwen

Vrouw 1

Diedelinde Vanhooren, Karoline Vermote

Vrouw 2

Roosje Goemaere, Hilde Verdonck

Wasvrouw

Els Bostyn, Noyke Deleye, Nylah Deley, Lien Depuydt, Heidi Deruytter,
Noor Derycke, Lies Hondeghem, Annie Lemahieu, Mia Mulier,
Sophie Seyns, Anne Van Acker, Ria Vandamme, Marleen Vandepitte,
Carline Vermeulen, Laticha Vuylstekker, Maxine Wils

10 De smid en de dierenarts

Dierenarts

Dirk Robyn, Erwin Ruysen, Frederick Verstraete

Smid

Francis Demuynck, Bart Leeuwerck, Christophe Wils

Vrouw smid

Annelore Coffyn, Amelie Farasyn, Annemie Witdouch

11 Ieper een laatste keer in galop

Commandant

Geert Deprez, Jurgen Lenglaert, Jan Steen

Ieperling 1

Lore Caignie, Lize Gijbels, Tess Vanhaverbeke

leperling 2 / Ordonants

Lisen Defauw, Diethe Degryse, Ine Pattyn

Kind

Jasmien Dervaux, Lotte Derycke, Kato Duron

Moeder

Karen Derycke, Evelyn Muylle, Tine Staelens

Publiek

Rino Adam, Els Braet, Willemijn Clement, Amelie Farasyn,
Roosje Goemaere, Anne-Marie Havegheer, Gerlinde Herreman,
Cathérine Lamaire, Nele Tillie, Nathalie Vandamme,
Maryke Vermeersch, Annemie Witdouch

BAR

Chris Caenepeel, Marc De Cat, Kristin De Meyere, Marjan De Rudder,
Martine Debreuck, Walter Debruyne, Isaja Degraeve, Manasse Degraeve,
Wannes Degraeve, Zias Degraeve, Annick Dekeyser, Roosje Goemaere,
Ivan Havegheer, Ghislaine Hessel, Alice Heughebaert,
Vincent Heughebaert, Regine Huyghe, Wouter Kenis, Chantal Kerrinckx,
Chris Leire, Jan Liefhooghe, Rik Meire, Arne Naert, Frederik Pattyn,
Tine Staelens, Jan Steen, Hélène Syssau, Nele Tillie, Dario Vandamme,
Hanne Vandenberghe, Eddy Vandermeersch, Geert Vanspranghe,
Mike Vanspranghe, Lou Verstraete, Martine Wolters
o.l.v. Marc De Cat, Chris Leire en Dario Vandamme

GRIME

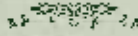
Lu Beun, Lindsey De Amorim Ferreira, Sylvie Decoodt, Virginie Deroo,
Frans Dezeure, Carine Forrez, Ingrid Mestdaghe, Ilse Vandamme,
Bonnie Vanharcke, Kaat Verslyppe, Angie Vuylsteker
o.l.v. Lindsey De Amorim Ferreira

CATERING MEDEWERKERS

Luc Boens, Maria Debruyne, Lieve Dehaemers, Donita Kesteloot,
Marleen Soete, Lena Vandenameele

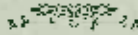
HUISFOTOGRAFEN

Els Braet, Laurens Charlet

DANK AAN

Stad Ieper
Marie-Rose Delaire
Joost Delameilleure
Lou Verstraete
Ieper Open Golf
familie Pype
Arne Naert
Jan Yperman Ziekenhuis

SPONSORS

Brouwerij St.-Bernardus
Leroy Breweries

ACHTER DE SCHERMEN

NOCTURNES IEPER

WWW.NOCTURNESIEPER.BE